

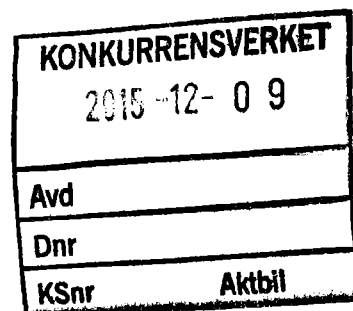

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

Enhet 2

DOM
2015-12-09
Meddelad i
Uppsala

Mål nr
2235-15 E

SÖKANDE

Skanska Asfalt & Betong AB, 556793-1638

Ombud:

Bolagsjurist Joakim Lidgren
Skanska Sverige AB
Juridik
112 74 Stockholm

MOTPART

Sigtuna kommun
195 85 Märsta

SAKEN

Offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 165708

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

Besöksadress
Kungsgatan 49

Telefon
018-431 63 00
E-post: forvaltningsratteni uppsala@dom.se

Telefax
018-431 63 43

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Sigtuna kommun (kommunen) har gjort en upphandling av beläggnings-entreprenör, dnr UH-2014-138. Kommunen har fattat tilldelningsbeslut och antagit anbudet från NCC Roads AB.

YRKANDEN M.M.

Skanska Asfalt & Betong AB (bolaget) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten beslutar att den ska göras om. Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande.

Kommunen har skapat ett förfrågningsunderlag som med avseende på omfattningen av de arbeten som ska prissättas och sedermera utvärderas vare sig är förutsebart eller kalkylerbart. För det fall det hade varit möjligt för bolaget att kalkylera på omfattningen hade bolaget inte varit tvingat att beakta ett stort antal okända omständigheter och faktorer och därmed även haft möjlighet att lägga upp sitt anbud på annat sätt. Bolaget har därigenom lidit eller riskerat att lida skada.

Utvärderingsmodellen avser bl.a. å-priser för olika typer av beläggningsarbeten som kan förekomma vid utförandet av uppdragen. Dessa jämförs sedan med fiktiva volymer. Användandet av fiktiva volymer ger utrymme för spekulation avseende huruvida vissa volymer verkligen kommer att uppnås, vilket innebär att områden där volymen inte bedöms vara korrekt, alternativt över huvud taget inte kommer att förekomma, kan prissättas lågt i syfte att erhålla en så hög prispoäng som möjligt. Vidare kan det inte hållas för osannolikt att denna gissningslek leder till att det vid utförandet av uppdragen inte är den entreprenör som verkligen hade det lägsta priset för de volymer som kommit till utförande som utför arbetena. Anbudens prisbild kan inte förklaras på annat sätt än att några av entreprenörerna valt att lämna noll-priser, alternativt mycket låga priser, för vissa poster, vilket inneburit att deras fiktiva anbudssumma blivit mycket lägre än andra anbudsgivares

anbudssummor. Som framgår av tilldelningsbeslutet varierar priserna mellan 6,6 milj. SEK och 11,9 milj. SEK. För att det skulle ha varit möjligt för anbudsgivarna att förstå vad kommunen efterfrågat borde kommunen ha delat upp de under varje kategori förekommande arbetena på underkategorier, t.ex. med olika priser för olika stenstorlek, typ av bitumen, avstånd till uppläggningsplats m.m. Kommunen har istället valt att "klumpa ihop" olika typer av arbeten som normalt sett ersätts med olika à-priser.

Utvärderingsmodellen har möjliggjort för anbudsgivare att manipulera prisutfallet för vissa mängder/volymer som inte kommer att förekomma i praktiken. Vinnande anbudsgivare kan ha getts möjlighet att lämna låga priser utan att behöva leverera till dessa priser. Det kan inte hållas för osannolikt att kommunen i praktiken kommer att få betala mer till vinnande anbudsgivare för vissa mängder/volymer än vad kommunen skulle ha fått betala till bl.a. bolaget. En förutsättning för att utvärderingsgrunden lägsta pris ska tillämpas är att det finns en koppling mellan efterfrågade priser och de priser som kommer att gälla för utförandet. Utvärderingsmodellen leder till att det vid utförandet av uppdragen inte är den entreprenör som verkligen hade det lägsta priset för de volymer som kommit till utförande som utför arbetena.

Omfattningen av upphandlingen är oklar. Förfrågningsunderlaget brister bl.a. på så sätt att den upphandlande myndigheten godtyckligt och i efterhand kan bestämma vilka villkor som utgör "skall-krav" och vilken leveransomfattning som ska gälla.

Kommunen har i förfrågningsunderlaget valt svepande formuleringar såsom "...priser ska innefatta alla normalt förekommande kostnader..." och "m.m.". Vidare har kommunen bett att anbudsgivarna ska lämna ett à-pris trots att varje efterfrågat arbete i praktiken innehåller flera olika moment. Dessa olika moment kan variera från område till område. Dessa brister i förfrågningsunderlaget gör att det är omöjligt för anbudsgivarna att förstå

vad kommunen efterfrågar och de har därmed inte möjlighet att lämna rätt anbud och kunna poängtera dessa fördelar. Trots att kommunen i en komplettering tagit bort orden ”m.m.” har meningen samma brister vad gäller transparens och förutsebarhet.

Omfattningen av denna typ av arbeten brukar normalt sett anges i en mängdförteckning baserad på byggbranschens dokument Allmän material- och arbetsbeskrivning (AMA). AMA är ett referensverk med texter som beskriver krav på material, utförande och färdigt resultat för vanliga arbeten i byggproduktionen. Detta system innebär att beställaren beskriver omfattningen av det som arbete som ska utföras genom att hänvisa till koder och rubriker i AMA. Av AMA går det sedan att utläsa vilket arbete som ska ingå. När arbetet utförts görs en uppmätning av mängderna. För detta används Mät- och ersättningsregler (MER) som beskriver hur denna mätning ska genomföras.

Kommunens beskrivning av vilket arbete som ska prissättas och därefter utvärderas uppfyller inte krav på förutsebarhet och kalkylerbarhet. I AF-delen under koden AFC.11 med rubriken ”Kontraktshandlingar” hänvisar kommunen till MER. Enligt tillämpningsföreskrifterna till MER är MER tillämplig för arbeten som beskrivs i anslutning till AMA. Detta innebär att författaren ska följa Råd och Anvisningar (RA) och AMA-nytt när beskrivningen upprättas. Aktuell upphandling har trots anvisningen i AF-delen inte följt detta system. Kommunen har vad gäller omfattningen av leveranser istället hänvisat till ovan nämnda ”Utvärderingsmodell”. När bolaget under upphandlingen ställde frågor till kommunen valde kommunen att stryka hänvisningen till MER. Denna ändring medförde att det över huvud taget inte är möjligt att förutse hur arbetena ska komma att mätas/regleras.

Kommunen har i utvärderingsmodellen istället för att följa AMA-systemet valt att beskriva olika arbeten genom att ange ett antal ingående moment. Eftersom AMA-systemet är ett väl inarbetat sätt för att beskriva omfattningen ställer det mycket höga krav på den som frångår systemet. Omfattningsbeskrivningen måste då tydligt ange och i detalj beskriva varje enskilt moment. Kommunen har inte uppfyllt dessa krav utan avslutat varje moment med "m.m.". Vad som ingår i "m.m." uppfyller inte krav på förutsebarhet och kalkylerbarhet. I AMA finns tydliga regler för vilka arbeten som anses lämpliga att "klumpa ihop" med andra arbeten och därmed ersättas inom ramen för dessa poster. När arbetena väl är utförda sker uppmätning av mängder och volymer enligt MER. Precis som AMA beskriver MER detaljerat hur utfört arbete ska mätas. Som exempel på denna detaljnivå kan nämnas att MER innehåller regler som visar hur volymen av förekommande stenblandning ska mätas. Uppgift om hur mätning av verkligt utfört arbete kommer att ske är en väsentlig förutsättning för att kunna lämna korrekta å-priser. Tillämpningen av MER gör det möjligt för leverantören att förstå vilka arbeten som beställaren efterfrågar i de olika kategorierna. Det gör det även möjligt för leverantören att förstå hur arbetet ska utföras och med vilken kvalitet.

LOU:s krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens syftar inte till att underlätta arbetet för den enskilde tjänstemannen. Syftet är istället att förfrågningsunderlaget ska utformas så klart och tydligt att leverantörerna förstår vad som omfattas av upphandlingen. Ansvaret för detta ligger på den upphandlande myndigheten. För det fall den enskilde tjänstemannen är bekant med AMA och MER leder tillämpningen av dessa till att såväl leverantören som tjänstemannen kan förutse och förstå vilket arbete som ska utföras och på vilket sätt. Vidare undviks gissningar om t.ex. vilken storlek på stenmaterial, asfaltsort och typ av bitumen som kommer att vara den mest förekommande.

Kommunen har i utvärderingsmodellen med avseende på priset per ton för beläggningstypen Asfalt ABT 11/16 avkrävt ett enhetligt pris trots att arbetena kan kräva olika storlek på stenmaterial och tre olika typer av bitumen. Istället för att lämna ett korrekt pris tvingas leverantören gissa vilken variant som kommer att vara mest förekommande. Även om priset anges i kvadratmeter istället för per ton återstår problemet med att det inte framgår vilket material som ska ingå. Den aktuella typen av asfalt kan nämligen ha olika storlek på stenmaterial, asfaltsort och på typ bitumen. Vidare kan det finnas behov av att åtgärda slaghål, öppna fogar, sprickor o. dyl. i underlaget. För det fall AMA och MER tillämpas ska beställaren ange om dessa ska åtgärdas och med vilken metod det ska ske. Kommunen har inte lämnat dessa uppgifter. Genom att kommunen "klumpat ihop" flera olika utföranden i ett och samma å-pris tvingas anbudsgivaren gissa dels vilken storlek på stenmaterial och vilken bitumen som kommer att förekomma, dels om det finns behov av olika förberedande åtgärder samt hur dessa ska utföras. För att uppfylla kravet på transparens skulle kommunen ha efterfrågat olika priser för olika storlek på stenmaterial och typ av bitumen.

Det har inte angetts var upplagsplats ska ligga. Kommunen har i upphandlingen gett svaret att entreprenören själv får utse en lämplig plats i samråd med beställaren. Platsen kan därför variera för olika typer av arbeten och det är inte möjligt att lämna ett korrekt pris. Samråd är inte detsamma som att enbart informera kommunen om platsen, vilket innebär att det likväl föreligger en begränsning av valfriheten avseende plats.

Det finns även behov av trafikåtgärder vid utförandet av asfaltering. Det innebär att även nödvändiga trafikåtgärder bör prissättas. Detta är dock inte möjligt då kommunen inte redovisat vilka objekt (områden) som omfattas än mindre under vilka tidsperioder dessa arbeten ska utföras. Det är stor skillnad på att belägga en gångbana gentemot en trafikerad huvudgata vad gäller bl.a. trafiksäkerhetsåtgärder. Detta medför att det inte är möjligt att

lämna en korrekt prisbild. Vidare är beläggningsprogrammet vare sig fastställt eller tydligt vad gäller vad som ska göras och i vilken utsträckning något ska göras på de olika områdena. Det anges även att vissa gator kommer att få ny sträckning, alternativt byggas om, vilket innebär att omfattningen kan förändras till följd av detta. Bolaget har även för denna post tvingats till en gissningslek avseende omfattningen.

Flertalet av de av kommunen efterfrågade delposterna är inte tydliga vad gäller omfattningen, dvs. vilka arbeten som ska utföras för att arbetena ska vara kompletta. Vidare har kommunen klumpat ihop sådana delar till en post. Dessa omständigheter leder till att bolaget saknat möjlighet att till fullo förstå vilka arbeten som ska ingå i de efterfrågade posterna. Detta har medfört att bolaget i sina à-priser tvingats beakta omständigheter/arbeten som med stor sannolikhet inte kommer att utföras alternativt utföras på annat sätt. Det faktum att prisbilden för de inkomna anbuden varierar kraftigt ger stöd för att förfrågningsunderlaget inte ger tillräcklig ledning angående hur omfattningen ska fastställas. Prisbilden speglar bristerna i förfrågningsunderlaget och till följd av dessa, de olika leverantörernas gissningar om vilka arbeten som kan bli aktuella. För det fall kommunen hade definierat omfattningen på ett tydligt sätt hade bolaget lämnat andra och mer konkurrenskraftiga priser.

Kommunen bestrider bifall till ansökan. Till stöd för sin talan anför kommunen i huvudsak följande.

Kommunens förfrågningsunderlag är tydligt, transparent och följer LOU. Det har stått bolaget fritt att lämna ett pris för av kommunen efterfrågade varor och tjänster i fri konkurrens med övriga anbudsgivare. Bolaget har inte visat på vilket sätt det har lidit skada genom kommunens utformning av förfrågningsunderlaget.

Upphandlande myndigheter har enligt praxis stor frihet att själva utforma sitt förfrågningsunderlag (RÅ 2010 ref. 78) och det ankommer på kommunen att avgöra vilket behov kommunen har, samt vilka egenskaper som föremålet för upphandlingen ska ha. Upphandlande myndigheter har i praxis tillåtits utforma förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade under förutsättning att dessa är affärsmässiga och att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte överträds (RÅ 2002 ref. 50).

Att multiplicera lämnade priser med den uppskattade faktiska volym som kommer att avropas under avtalstiden ger uppenbarligen en total prisbild som ligger närmare den verkliga än att endast lägga samman à-priser.

Samtliga anbud har uppfyllt de i upphandlingen ställda obligatoriska kraven. Bolaget har därmed inte lidit skada på grund av felaktigt tillämpade eller utformade obligatoriska krav. De viktade volymerna utgör ingen leveransomfattning utan är uppskattade volymer som används vid utvärderingen av anbuderna i syfte att fastställa anbudet med det lägsta anbudspriset.

I syfte att tydliggöra uppdragets omfattning innehåller förfrågningsunderlaget även uppgifter om uppskattad volym samt information om fastställt beläggningsprogram och kommande planer. Det framgår även att det i utvärderingsmodellen redovisade behovet baseras på beläggningsprogrammet och uppskattningar. Det ligger i sakens natur att en upphandlande myndighet väljer ramavtal som avtalsform då myndigheten inte kan avgöra sitt fullständiga behov under den kommande avtalstiden. Vad bolaget anför gällande bristande leveransskyldighet för vinnande anbudsgivare, bl.a. baserat på det faktum att de utvärderade volymerna kan komma att avvika från det faktiska behovet under avtalstiden, ska lämnas därhän då det faller på sin egen orimlighet.

Ramavtal kommer att slutas med en leverantör som är skyldig att leverera till de i anbudet angivna à-priserna. Det ankommer på kommunen att säkerställa att avtalsvillkoren uppfylls under avtalstiden.

Det har stått kommunen fritt att utforma sitt förfrågningsunderlag och kommunen har därmed valt sin modell med utgångspunkt i att den är mest lämpad utifrån administrativa, praktiska och ekonomiska hänsyn. Vad bolaget anfört ifråga om att MER skulle vara mer rättvisande än kommunens utvärderingsmodell stämmer inte då en mängdförteckning likväl innehåller volymer/kvantiteter men ett större antal à-priser än kommunens prisfrågor. Att begära in ett större antal enskilda à-priser enligt MER gör beställningsförfarandet såväl som avtalsuppföljningen svår och onödigt krånglig för den enskilde tjänstemannen. Kommunen har i sitt tidigare avtal avseende beläggningsarbete använt sig av MER. Kommunen har valt att inte förlänga befintligt avtal på grund av att kommunen har sett problem med den tidigare prissättningen.

Kommunen har tydligt informerat anbudsgivarna om att priser inte skulle lämnas i enlighet med MER utan i enlighet med de av kommunen angivna prisfrågorna och vad priserna skulle innefatta. I de administrativa föreskrifterna anger kommunen på vilket sätt kompletterande upplysningar, svar på frågor och övrig tillkommande information kommer att meddelas samt att det åligger anbudsgivare att själv hålla sig uppdaterad om eventuella förändringar. Underlaget uppfyller därmed kravet på likabehandling, förutsebarhet och transparens. Anbuden som inkommit styrker att underlaget uppfattats på samma sätt av samtliga anbudsgivare.

MER anger att justering ska mätas i ton. Kommunen har tydligt angett att MER inte ska gälla och har därmed inte begärt in pris per ton för ABT 11/16. Utvärderingsmodellen bygger på ett pris per kvadratmeter.

Med anledning av inkomna frågor rörande bl.a. innebörden av "m.m." förtydligade kommunen förfrågningsunderlaget.

När det gäller upplagsplatsen ankommer det på respektive anbudsgivare att själv välja plats. När det gäller trafikåtgärder har kommunen så långt möjligt specificerat vilka områden som planeras omfattas av beläggningsarbeten. Samråd innebär inte att en part äger rätten att bestämma över, eller annars tvinga en leverantör till viss åtgärd. Det rör sig om att säkerställa att leverantören uppfyller för arbetet aktuella lagkrav. Vidare torde detta näppeligen ha påverkat anbudspriset på sådant sätt att bolaget har lidit skada.

I den tidigare upphandlingen från 2012 avseende asfaltbeläggning angavs priser i enlighet med MER. Det finns ingen garanti för att användandet av MER leder till en mer homogen prissättning och det förefaller inte som om en prisskillnad anbud emellan är en alltför ovanlig företeelse i den aktuella branschen.

Det faktum att fem av de totalt sju inkomna anbuden ligger inom ett jämnt spann talar för att förfrågningsunderlaget följer LOU och de gemenskapsrättsliga principerna samt att samtliga anbudsgivare har uppfattat förfrågningsunderlaget på samma sätt. Det faktum att två av anbudsgivarna har valt att lägga sig på lägre prisnivåer för några av priserna, vilket styrks av respektive anbudsgivares förtydligande, talar endast för en fri konkurrens. Bolaget kan inte anses lida skada på grund av att det inte valde att lägga sina anbudspriser på en lägre nivå än övriga anbudsgivare.

Bolaget har inte påvisat på vilket sätt det har lidit skada eller gjort sannolikt att bolaget har lämnat de dyraste priserna på grund av att förfrågningsunderlaget är otydligt. Bolaget har tvärtom vitsordat att prisskillnaden beror på att vissa anbudsgivare valt att lämna lägre priser än övriga anbudsgivare.

Prisskillnaden i lämnade anbud beror därmed inte på ett otydligt förfrågningsunderlag och anbuden har därmed varit jämförbara.

DOMSKÄL

Förvaltningsrätten ska ta ställning till om det finns skäl att enligt LOU ingripa mot kommunens upphandling med anledning av vad bolaget anfört.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska en upphandlande myndighet behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. I 16 kap. 6 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Vid en ansökan om överprövning av upphandling är det den sökande parten som har att ange de omständigheter som man vill åberopa till stöd för att förutsättningarna för ett ingripande är uppfyllda (RÅ 2009 ref. 69). För att rätten ska kunna besluta att upphandlingen ska göras om eller rättas krävs att det sökande bolaget visar att det lidit skada eller kunnat komma att lida skada (HFD 2013 ref. 53).

Bolaget har anfört att det föreligger ett antal fel i upphandlingen vid utformningen av förfrågningsunderlaget. Bolaget har därvid gjort gällande att förfrågningsunderlaget brister i förutsebarhet och kalkylerbarhet.

I upphandlingen inkom sju anbud. Tilldelningsgrund var lägsta pris. Anbuden uppgick till 6 620 000 kr, 7 580 600 kr, 10 175 950 kr, 10 603 600 kr, 10 828 000 kr, 10 835 700 kr och 11 962 400 kr. Det högsta anbudet lämnades av sökandebolaget och överstiger det lägsta anbudet med i stort sett det dubbla beloppet. Sökandebolaget måste, för att vinna bifall, både visa att det föreligger fel i förfrågningsunderlaget och att bolaget till följd av

detta riskerat att lida skada. Eftersom de fel som påstås föreligga i upphandlingen är hänförliga till det konkurrensuppsökande skedet, måste det inte visas, såsom då fråga är om rättelse av upphandling, att bolagets anbud sannolikt skulle ha antagits. Det måste däremot framgå att bolaget hindrats att lägga ett konkurrenskraftigt anbud.

Den betydande prisskillnaden mellan sökandebolagets anbud och flera andra anbud utesluter därför att bolaget skulle kunna vinna bifall endast på grund av påvisade smärre felaktigheter i förfrågningsunderlaget. Bolaget måste, med hänsyn till att det kalkylerat med bortåt den dubbla anbudssumman i förhållande till det av kommunen antagna budet, göra sannolikt att det förelagat omfattande felaktigheter i förfrågningsunderlaget, vilka förhindrat bolaget från att lägga ett konkurrenskraftigt anbud.

En upphandlande myndighet har stor frihet att själv utforma sitt förfrågningsunderlag (RÅ 2010 ref. 78) och det ankommer på myndigheten att avgöra vilket behov den har samt vilka egenskaper föremålet för upphandlingen ska vara behäftat med. Även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade kan godtas under förutsättning att dessa är affärsmässiga och att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte överträds (RÅ 2002 ref. 50).

Beträffande frågan om det skulle föreligga oklarheter rörande omfattningen av förfrågningsunderlagets skall-krav kan konstateras att bolaget inte kan ha lidit skada av sådana oklarheter, eftersom bolagets anbud har utvärderats i upphandlingen. Vidare har bolaget inte visat på vilket sätt kommunen godtyckligt och i efterhand skulle kunna bestämma vilken leveransomfattning som ska gälla.

Förvaltningsrätten anser inte heller att det följer av de upphandlingsrättsliga principerna att det skulle föreligga skyldighet för kommunen att i för-

frågningsunderlaget använda AMA-systemet och MER. Ingenting annat har framkommit än att kommunen i förevarande fall har frihet att använda en annan för kommunen lämplig modell, även om det i viss mån skulle kunna underlätta för anbudsgivarna om AMA-systemet och MER skulle komma till användning i förfrågningsunderlaget.

Frågan är därefter om kommunens förfrågningsunderlag brustit i transparens på ett sådant sätt att bolaget förhindrats att lägga ett konkurrenskraftigt anbud.

Bolaget hävdar att det varit möjligt att vinna upphandlingen genom att lämna mycket låga priser på mängder/volymer som inte kommer att förekomma i praktiken. Bolaget har emellertid inte pekat på något särskilt i förfrågningsunderlaget där det av taktiska skäl skulle ha kunnat finnas anledning till att lägga ett för lågt pris. Förutsättningarna har i detta avseende dessutom varit samma för alla anbudsgivare. Det har således inte framkommit något i denna del som ger anledning för rätten att ingripa mot upphandlingen på den grunden.

Bolaget har vidare anfört att utvärderingsmodellen med ett enhetligt pris är oklar med anledning av att kostnaden för beläggningsmaterialet kan variera på grund av olika storlek på stenmaterial och olika typer av bitumen. Bolaget har emellertid inte närmare angett hur priset skulle kunna påverkas av flukturerande materialkostnader. Eftersom variationer i materialkostnader får antas påverka offererat pris i endast begränsad omfattning, är det enligt förvaltningsrättens uppfattning inte möjligt att på den grunden ingripa mot upphandlingen, framförallt mot bakgrund av den stora prisskillnaden mellan bolagets anbud och det vinnande anbudet.

Bolaget hävdar vidare att det inte varit möjligt att lämna ett korrekt anbud med anledning av frågor rörande upplagsplats och trafikåtgärder. När det

gäller trafikåtgärder i anslutning till olika vägarbeten har kommunen angett att den så långt möjligt specificerat inom vilka geografiska områden som kan omfattas av beläggningsarbeten.

I dessa två frågor gör förvaltningsrätten följande bedömning. Det får anses ligga i sakens natur att en viss osäkerhet om framtida avrop måste finnas när det rör sig om ett ramavtal. En anbudsgivare måste dessutom ha en viss beredskap för att uppdrag som avropas från ett ramavtal kan ha varierande kostnader för varje enskilt avrop. Mot denna bakgrund och med hänsyn till den stora prisskillnaden mellan bolagets anbud och det vinnande anbudet, finner förvaltningsrätten att bolaget inte visat att förfrågningsunderlaget innehållit sådana oklarheter att det varit förhindrat att lägga ett konkurrenskraftigt anbud.

Förvaltningsrätten anser det inte heller visat att formuleringar i förfrågningsunderlaget såsom "...priser ska innefatta alla normalt förekommande kostnader..." och "m.m." skulle haft en avgörande betydelse för att hindra bolaget att lägga ett konkurrenskraftigt anbud.

Förvaltningsrätten finner sammantaget att det inte i målet visats att förfrågningsunderlaget brustit i transparens på sätt som skulle ha orsakat att bolaget lidit, eller riskerat att lida, skada. Vad bolaget i övrigt anfört ändrar inte bedömningen. Ansökan om ingripande med stöd av LOU ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Klas Innerstedt
rådman

Målet har handlagts av föredraganden Carl Martin Gölstam.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.